

Київський економічний
науковий центр

Київський економічний науковий центр

Київський економічний науковий центр

Київський економічний науковий центр

Київський економічний науковий центр

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
29-30 травня 2015 року

КІЇВ 2015

УДК 330.34(063)

ББК 65.011я43

Т 32

Тенденції економічного розвитку України в умовах нестабільності:
збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ,
29-30 травня 2015 р.). У 2-х частинах. – К.: ГО «Київський економічний
науковий центр», 2015. – Ч. 1. – 120 с.

УДК 330.34(063)

ББК 65.011я43

Т 32

Усі матеріали подаються в авторській редакції.

© Колектив авторів, 2015

© Київський економічний науковий центр, 2015

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ДУМКИ

Білик О. О., Лазурко Т. В. СУЧАСНИЙ СТАН РИНКУ ПРАЦІ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЇ ЕКОНОМІЧНОГО ПРОСТОРУ	6
Клевчак Л. Л. ПРИЧИНИ ВИНИКНЕННЯ РИНКУ ЕКОНОМІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ	8

СЕКЦІЯ 2. СВІТОВЕ ГОСПОДАРСТВО І МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ

Гладченко А. Ю. РЕЗУЛЬТАТИВНІСТЬ СУЧАСНИХ ІНСТРУМЕНТІВ ДОСЯГНЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ РІВНОВАГИ	12
Кам'янецька О. В. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ТОРГОВЕЛЬНИХ ВІДНОСИН УКРАЇНИ З КРАЇНАМИ СНД	14
Левчій М. О. ДОСВІД УКРАЇНИ У ЗАПРОВАДЖЕННІ МІЖНАРОДНИХ САНКЦІЙ	17
Проценко І. В. ОЦІНКА ІНТЕНСИВНОСТІ ЕКСПОРТУ ПОСЛУГ УКРАЇНИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ	19
Щава Р. П. ФІСКАЛЬНА КОНСОЛІДАЦІЯ ЯК ОПТИМІЗАЦІЙНИЙ ЗАХІД ГЛОБАЛЬНОГО ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ КРАЇНИ	22

СЕКЦІЯ 3. ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

Биконя О. С. ЗАКОНОМІРНОСТІ ТА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИКИ	25
Гайжурова Л. Ю. СТАНДАРТИЗАЦІЯ ПРОДУКЦІЇ ЯК ОСНОВА СИСТЕМИ ТЕХНІЧНОГО РЕГУЛЮВАННЯ	27
Назаркевич М. Р. УДОСКОНАЛЕННЯ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ РІВНЯ ЖИТТЯ СІЛЬСЬКОГО НАСЕЛЕННЯ В УМОВАХ СИСТЕМНОЇ КРИЗИ	30
Семирак О. С. ГОЛОВНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ПРИВАТНО-ДЕРЖАВНОГО ПАРТНЕРСТВА РОЗВИТКУ АВТОМОБІЛЕБУДУВАННЯ В УКРАЇНІ	33
Тписька І. І. ІНСТИТУТ ВЛАСНОСТІ ЯК ОСНОВА РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ	34
Ткаченко І. П., Гостев Р. О. ВІТЧИЗНЯНИЙ ДОСВІД РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІННОВАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ	37
Токмакова І. В. ВИДИ СТРАТЕГІЧНИХ ПАРТНЕРСТВ ЗА УЧАСТЮ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ	40

Харина М. В. ТІНЬОВА ПОЛІТИКА: ВИТОКИ, НАСЛІДКИ, ПЕРСПЕКТИВИ ПОДОЛАННЯ.....	43
---	----

СЕКЦІЯ 4. ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ

Антонюк Б. О. ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ СТІЙКІСТЮ НА ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВАХ.....	46
Бадалов Х. М. ОПТИМІЗАЦІЯ СТРУКТУРИ ВИТРАТ І СОВІВАРТОСТІ ПРОДУКЦІЇ РОСЛИННИЦТВА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	49
Базалійська Н. П., Захарченко Н. В. ВДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ОПЛАТИ ПРАЦІ НА ПІДПРИЄМСТВІ.....	52
Березкіна А. Ю. УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЦЕСУ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ОСВІТИ В ВИЩІЙ ШКОЛІ.....	55
Блакита Г. В. МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО МОДЕЛЮВАННЯ СТРАТЕГІЧНИХ ПРОЦЕСІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ.....	58
Булакова С. В. МАРКЕТИНГОВЕ СЕРЕДОВИЩЕ РИНКУ ДИТЯЧОГО ХАРЧУВАННЯ.....	60
Витвицька У. Я., Бабій Х. В. ПРЕВЕНТИВНІ ЗАХОДИ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ЗАСІБ УНИКНЕННЯ ТА ПРОТИДІЇ РЕЙДЕРСЬКОМУ ЗАХОПЛЕННЮ ПІДПРИЄМСТВ.....	63
Голік І. Л. ОРГАНІЗАЦІЯ ЗЕРНОВИРОБНИЦТВА ОСНОВИ КЛАСТЕРНОЇ ПОЛІТИКИ.....	66
Вороніна А. В., Довга Н. Г. ВИКОРИСТАННЯ ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ НА УКРАЇНСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ.....	67
Дубовик С. Г., Щербак О. Г. ПРОБЛЕМИ УПРАВЛІННЯ ЛІСОГОСПОДАРСЬКОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ.....	69
Кичко І. І., Підгорна Я. А. СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ КЛІМАТ У ТРУДОВОМУ КОЛЛЕКТИВІ: СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ.....	71
Кравчук Н. І., Маковецький П. П. ДІАГНОСТИКА КОНКУРЕНТНОГО СЕРЕДОВИЩА ПІДПРИЄМСТВ ХЛІБОПЕКАРСЬКОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ.....	73
Кравець І. М., Мирончук І. П. НЕМАТЕРІАЛЬНА МОТИВАЦІЯ ПРАЦІ ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ПРАЦІ.....	77
Панас Я. В. ОЦІНКА ВАЖЛИВОСТІ ІНФОРМАЦІЙНИХ ДЖЕРЕЛ ДЛЯ ЗДІЙСНЕННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАШИНОБУДІВНИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ.....	79
Радько А. О. УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМИ ТЕХНОЛОГІЯМИ В РОСЛИННИЦТВІ.....	82

Самарцева А. Є. СИСТЕМА КОНТРОЛІНГУ ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	84
Скоромна О. Ю. ВИТРАТИ ТА СОБВАРТІСТЬ ПРОДУКЦІЇ, ЯК ЧИННИКИ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	87
Ткачук М. П. САМООРГАНІЗАЦІЯ МЕНЕДЖЕРА В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ОРГАНІЗАЦІЄЮ.....	90
Черепня Г. М. ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЧНИХ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ ЩОДО НЕЙТРАЛІЗАЦІЇ РИЗИКІВ НА МАШИНОБУДІВНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ.....	93
Яремова М. І., Орищенко І. М. ПІДВИЩЕННЯ ПРИБУТКОВОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	94

СЕКЦІЯ 5. РОЗВИТОК ПРОДУКТИВНИХ СИЛ І РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

Бедзир В. С., Смочко В. Ю. РОЗВИТОК РЕГІОНАЛЬНОГО ТУРИЗМУ: НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ.....	98
Гоблик В. В. СПІВВІДНОШЕННЯ ПОНЯТТЯ «ТРАНСКОРДОННОГО РЕГІОНУ» ІЗ «ПРИКОРДОННИМ РЕГІОНОМ».....	101

СЕКЦІЯ 6. ЕКОНОМІКА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ ТА ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

Гаркушенко О. Н. ЭКОНОМИЧЕСКИЙ АСПЕКТ ОБРАЩЕНИЯ С ТВЕРДЫМИ БЫТОВЫМИ ОТХОДАМИ.....	104
Завіздра М. Ю. «ЗЕЛЕНІ» РЕГІОНАЛЬНІ КЛАСТЕРИ ЯК ПЛАТФОРМА РОЗВИТКУ ЕКОЛОГІЧНО-ОРІЄНТОВАНИХ ВИРОБНИЧИХ ТЕХНОЛОГІЙ.....	107

СЕКЦІЯ 7. ДЕМОГРАФІЯ, ЕКОНОМІКА ПРАЦІ, СОЦІАЛЬНА ЕКОНОМІКА І ПОЛІТИКА

Босенко Л. М. СОЦИАЛЬНОЕ ПАРТНЕРСТВО КАК ФАКТОР РАЗВИТИЯ ТРУДОВОГО ПОТЕНЦИАЛА.....	111
Чопенко Я. К., Федотова Т. А. ДЕЯКІ ПОКАЗНИКИ ДІЯЛЬНОСТІ РИНКУ ПРАЦІ В УКРАЇНІ ЗА 2014 РІК.....	113

Гоблик В. В.
доктор економічних наук, доцент кафедри маркетингу
Мукачівський державний університет
м. Мукачево, Закарпатська область, Україна

СПІВІДНОШЕННЯ ПОНЯТТЯ «ТРАНСКОРДОННОГО РЕГІОНУ» ІЗ «ПРИКОРДОННИМ РЕГІОНОМ»

Зростання ролі та ваги транскордонних регіонів у сучасній економіці, а також збільшення наукового інтересу до вивчення проблематики їхнього формування та функціонування, пов'язане, насамперед, з усебічною активізацією процесів транскордонного співробітництва, які набули свого особливого розвитку після розпаду соціалістичного блоку, а також були зумовлені посиленням процесів європейської інтеграції, зокрема, останніми двома квілями розширення ЄС.

При цьому особливо важливого значення набуває диференціація поняття транскордонного та прикордонного регіонів, оскільки перші визначаються як спільна територія прилеглих до кордону сусідніх адміністративно-територіальних одиниць як мінімум двох держав, у той час як другі с територіями, що охоплюють одну або декілька адміністративно-територіальних одиниць однієї держави і прилягають до державного кордону [1, с. 11-12]. Згідно іншого визначення: «транскордонний регіон – це наявність щонайменше двох територій різних країн, що мають спільний державний кордон, між якими встановились тісні виробничі і соціально-економічні зв'язки. Про об'єктивний процес формування транскордонного регіону свідчить рівень розвитку різного роду зв'язків (виробничих, соціально-економічних тощо), які здійснюються між двома територіями різних країн, що мають спільний кордон» [2, с. 77]. Деякі дослідники схиляються до думки, що «під транскордонним регіоном слід розуміти певну територію, яка характеризується наявністю схожих природно-географічних умов і охоплює прикордонні території двох або кількох держав, що мають спільний кордон... Риси, притаманні транскордонним регіонам, не вичерпуються природно-географічними та геополітичними характеристиками, а також виробничими і соціально-економічними зв'язками між прикордонними територіями. Не менш, а можливо й більш вагомими характеристиками є наявність міцних етнокультурних зв'язків, які здатні долати державні кордони, і спільне історичне минуле, оскільки у багатьох випадках ті чи інші прикордонні території Європи (і це повною мірою стосується прикордонних територій сучасної України) входили до колишніх, вже не існуючих державних утворень або інших держав, ніж ті, до яких вони належать сьогодні» [3, с. 195].

Відтак, з погляду оптимального розмежування дефініцій транскордонного і прикордонного регіонів першочергову увагу слід приділити класифікаційним ознакам, за якими ідентифікуються ці регіони. Так, визначення прикордонного регіону пов'язане насамперед з окресленням відповідного географічного простору. Саме тому в науковій і спеціальній літературі часто зустрічаються також дефініції «прикордонний район», «прикордонна зона», «прикордонна територія» тощо. Зокрема, Законом України «Про державний кордон України» визначається, що прикордонні райони, як правило, встановлюються в межах території району, міста, селища, сільради, прилеглої до державного кордону України або до узбережжя моря, що охороняється органами Державної прикордонної служби України [4]. Натомість, прикордонною зоною, згідно угод про малий прикордонний рух, підписаних Україною з Польщею, Словаччиною та іншими сусідніми країнами

ЄС, визнається територія адміністративних одиниць держав, яка не перевищує 30 кілометрів від спільного кордону [5]. У практиці транскордонного співробітництва зустрічаються випадки встановлення прикордонної зони в межах від 10 до 50 км від лінії державного кордону.

Не менш диференційованим є також застосування категорії «прикордонна територія». Так, згідно Протоколу про збереження і стаке використання біологічного та ландшафтного різноманіття до Рамкової конвенції про охорону та сталий розвиток Карпат, підписаної в Києві 22 травня 2003 р. (ст. 3) «прикордонна територія» означає територію під юрисдикцією відповідної Сторони, близьку до державного кордону з іншою Стороною, де розпочато діяльність з одного боку державного кордону, залежно від характеру специфічної діяльності, може мати прямий або непрямий та шкідливий або позитивний вплив на довкілля з іншого боку державного кордону [6].

Водночас, в угоді між Україною та Словацькою Республікою про співробітництво в галузі карантину і захисту рослин «прикордонна територія» визначається як територія 10 км повітряної лінії по обидві сторони від спільного кордону обох держав [6].

У роботах вітчизняних дослідників зустрічається також використання терміну «прикордонна територія» як більш гнучкого і прийняттого синоніму категорії «прикордонний регіон», застосування якого, в окремих випадках, дозволяє більш якісно та ґрунтовно описувати окремі суспільно-економічні процеси, що відбуваються у площині транскордонного співробітництва [7, с. 193].

З іншого боку, визначення прикордонного регіону також не є однозначним і в роботах різних авторів трактується по-своєму. Так, крім уже наведеного нами визначення прикордонного регіону Н. Мікулою, зустрічаються також інші його дефініції. У статті 1 Угоди про основні принципи прикордонної співпраці держав – учасниць Договору про поглиблення інтеграції в економічній та гуманітарній сферах, підписаного урядами Росії, Білорусі, Казахстану, Таджикистану і Киргизії, відзначається, що прикордонний регіон є регіоном у межах адміністративних чи інших державних територіальних утворень, адміністративно-територіальні одиниці яких співпадають з лінією державного кордону країн – учасниць угоди. У статті 4 цієї ж Угоди міститься також зобов'язання надавати на територіях, що знаходяться під її юрисдикцією, національний режим населенню суміжних прикордонних регіонів сусідніх держав з питань: тимчасового проживання, заняття традиційною господарською діяльністю, отримання освіти та інших послуг, заняття малим підприємництвом [8].

Російський дослідник М. Межевич вважає прикордонні регіони особливими просторовими системами в господарському комплексі держави, які одночасно виступають центром зв'язків транскордонного співробітництва та периферією власної держави. Він вважає, що центральною категорією аналізу феномену кордонів має стати категорія «прикордоння» (borderland), під яким розуміємо два суміжні регіони по обидва боки кордону, що формують єдиний економічний простір. При цьому, на його думку, ідентифікація кордону може мати різне значення в різних місцях. Це пов'язується з різношановістю формування кордонів, які, в одних випадках, мають штучний характер, а в інших виникають закономірно, спираючись на природні рубежі культурного, географічного чи соціально-економічного характеру [9].

У цьому сенсі «прикордоння» виступає фактичним аналогом категорії «транскордонний регіон», з тією лише різницею, що ідентифікація останнього опирається на чіткіше окреслені межі, визначені адміністративно-територіальним

поділом прикордонних регіонів кожної з держав, що беруть участь у транскордонному співробітництві.

Відтак, прикордонні регіони сусідніх країн є важливою складовою транскордонних регіонів, сформованих за їх участю, оскільки лише в межах транскордонного регіону виявляється синергетичний ефект від взаємодії прикордонних регіонів різних держав за рахунок використання потенціалу транскордонного співробітництва [10, с. 17]. Водночас, ідентифікація транскордонного регіону, оскільки в цьому разі мова йде про адміністративно-територіальні одиниці різних держав, потребує значно глибшого та науково-обґрунтованого підходу до виявлення його структуротворчих елементів. Насамперед, це стосується визначення тих адміністративно-територіальних одиниць сусідніх країн, які входять до складу цього регіону, а також окреслення самого кола країн, прикордонні території яких виступають учасниками транскордонного регіону.

Література:

1. Мікула Н. А. Національна доповідь «Сучасний стан та перспективи розвитку транскордонного співробітництва в Україні» (основні положення проєкту) / Н. А. Мікула, В. В. Толкованов // Регіональна економіка. – 2010. – № 3 (57). – С. 11-12.
2. Луцишин Н. Розвиток і функціонування транскордонного об'єднання – Сворегіону «Буг» // На шляху до Європи. Український досвід сворегіонів / За ред. С. Максименка, І. Студеннікова. – К., 2000. – С. 77.
3. Студенніков І. Феномен сворегіонів в контексті методології історико-регіональних досліджень / І. Студенніков // Історія України. Маловідомі імена, події, факти. – Вип. 22-23. – К., 2003. – С. 195.
4. Закон України «Про державний кордон України» [Електронний ресурс]. – <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1777-12>.
5. Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Республіки Польща про правила місцевого прикордонного руху [Електронний ресурс]. – http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=616_138
6. Прикордонна територія [Електронний ресурс]. – <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1078.23692.0>
7. Феномен сворегіонів в контексті методології історико-регіональних досліджень // Історія України. Маловідомі імена, події, факти. – Вип. 22-23. – Київ, 2003. – С. 193.
8. Бельдей В. Развитие приграничных регионов возможно лишь за счет активных действий государства [Електронний ресурс]. – <http://www.kreml.org/opinions/111029111>
9. Межевич Н.М. Приграничное сотрудничество на Северо-Западе России: некоторые теоретические и практические аспекты [Електронний ресурс]. – [www.hse.ru/data/956/369/1238/МОСКВА%20Межевич%20Н%20\(2\).doc](http://www.hse.ru/data/956/369/1238/МОСКВА%20Межевич%20Н%20(2).doc)
10. Мікула Н.А. Концептуальні підходи до дослідження кон'юнктури транскордонного ринку / Н. А. Мікула, О. І. Пастернак, І. Р. Тимченко, М. О. Гусева // Регіональна економіка. – 2010. – № 2 (56). – С. 17.